

CROATIA

18.11.2011

SLOBODNA
DALMACIJA

MAJKE Istinite laži 'cinema veritea'

PIŠE: MARKO NJEGIĆ

Film: MAJKI; drama; Makedonija, 2010.

Režija: Milčo Mančevski

Uloge: Ana Stojanovska, Vladimir Jacev

Distribucija: Continental

Ocjena: ****

Pri sredini iscrpnog intervjua za "Slobodnu" iz 2009., glasoviti makedonski filmaš **Milčo Mančevski** ("Sjene") saopćio nam je kako ga interesira "priroda pripovijedanja priče u svim oblicima i permutacijama". Mančevski se i u vraški zanimljivo osmišljenim, ali pomalo nestaloženim "Majkama" zanima za prirodu "storytellinga", no naracija je doživjela znatne "permutacije" u odnosu njegove prethodne radove. Opet je u igri triptih, kao u "Prije kiše" (1994.) i "Prašini" (2001.), ali ovaj put ga čine dva igrana filma i jedan dokumentarni.

U naizgled autonomnim segmentima, labavo povezanim majčinskim figurama i ženama (različite dobi), Mančevski se pita što je istina, a što "fiction", prelamajući istinitost laži i lažnost istine. Prva i najkraća priča otvara se u Skopju i prati dvije djevojčice naoružane modernim mobitelima. Devetogodišnje Bea (**Emilija Stojkovska**) i Kjara (**Milijana Bogdanoska**) odluče prijaviti nevinog čovjeka policiji i govore da je upravo on manijak u baloneru za kojeg su samo čule da se "pokazuje" curicama u blizini škole, ne i vidjele ga na djelu.

Moguće da se Bea i Kjara na ovaj način inate roditeljima, odbijajući se povinuti pravilima da uvijek moraju govoriti istinu, kao sva mala djeca, stoga posežu za istinitim lažima, iako je "loše izmisliti svašta". U drugoj i najboljoj, prekrasno snimljenoj "meta" priči, troje dokumentarista, Ana (**Ana Stojanovska**), Simon (**Dimitar Gjorgjievski**) i Kole (**Vladimir Jacev**), dolaze u zabiti predio makedonske regije Mariovo kako bi snimili doks o napuštenim selima, da "ljudi znaju kako se živjelo".

Tamo zatječu posljednje stanovnike jednog sela u planinama, Djedu (**Salaetin Bilal**) i Baku (**Ratka Radmanović**), inače brata i sestru koji već godinama ne razgovaraju. Djed odbija govoriti u kameru ("Snimanje, jaka stvar..."), međutim Baka, ili "majče" kako je oslovljavaju, ponosito će pričati o jednom vremenu i folkloru što polako nestaje u osvitu tehnoloških/društvenih promjena, poput zapaljenih crno-bijelih fotografija na početku filma, počevši od nje same, starice od približno stotinu godina s jednom nogom u grobu.

Treći segment, pak, lociran u Kičevo, pripovijeda "istinitu priču" o kontroverznom slučaju makedonskog novinara-ubojice, o kojem su brujali svi mediji (jedan prizor prikazuje i našeg **Petra Perežu** u "Dnevniku" Nove TV). **Vlado Taneski** je oteo, silovao i umorio nekoliko sredovječnih žena, redom majki, o čemu je sam izvještavao, da bi na kraju skončao život u zatvoru pod nerazjašnjenim okolnostima, s glavom u kanti vode (ubojstvo ili suicid?).

"Život ne može nadmašiti scenarij", netko dometine u posljednjem uratku makedonskog redatelja u kojem se takoreći ne zna gdje počinje dokumentarac, odnosno gdje završava igrani film i "vice versa". "Majke" brišu granicu dokumentarnog i fiktivnog, stvarnosti i njezine celuloidne s(t)imulacije, onog što se "događa na filmu" kao "imitaciji života" u "cinema verite" stilu. Osim prirode pripovijedanja priče, Mančevskog zanima priroda istine i laži, odnos realnosti i filma, kao i njihov smisao.

Ako je "fikcija istina unutar laži" (**Stephen King**), je li onda stvarnost laž unutar istine, kao da dvoji on. "Fotografija je istina, a film istina 24 sličice u sekundi", zborio je nekoć **Godard**. Mančevski zagonetno završava "Majke" prizorom jedne od curica iz nastupne pričiće kako nišani u kameru s objektivom fotoaparata na mobitelu. Klik.